Študijska knjižnica
Mirana Jarca-Novo
mesto na Dol.

razglednica

NOVICE

LETO V. - št. 33 | V KOČEVJU, DNE 13. AVGUSTA 1960 | Cena 15 din

Zavedati se moramo, DA SEME NI VSE!

V preteklem letu naj bi na območju kočevske Poslovne zveze vključili v kooperacijo 3.000 hektarov zemlje. Kakor vemo, pogodbeno sodelovanje za kmetovalce ni več tako strašilo, kot je bilo v začetku. Spoznali so, da je kooperacija le njim v korist, da se proizvodnja le tako lahko znatno dvigne. Tako je bilo lani izpolnjenega že 73 % plana kooperacije. Povprečna akumulacija je bila 1400 dinarjev na hektar, s čimer so zadruge krile organizacijske in upravne stroške. Ker pa je bila ta akumulacija precej nizka, se bo letos nekoliko povečala. Akumulacija se bo upravičeno zvišala, ker so zadruge v tem času močno izpopolnile strojni park in bodo lahko nudile kmetovalcem večje usluge pri obdelovanju zemlje. Spomladi bodo prišli iz srednjih kmetijskih šol tudi dijaki, ki jih zadruge štipendirajo in bodo s pridobljenim znanjem lahko izdatno pomagali kmetovalcem in zadrugam...

Od zemlje, ki so jo preteklo leto obdelovali v kooperaciji, je bilo skoraj 50 % travišč in deteljišč. Tako lahko rečemo, da se je kmetijska proizvodnja v naših krajih podredila splošni smeri — proizvodnji krmnih rastlin. Vse zadruge so na površinah, ki so bile obdelane v kooperaciji, porabile okrog 1.000 ton umetnih gnojil ali 513 kilogramov na hektar. To pa še vedno ni dovolj. Če bomo hoteli prihodnje leto proizvodnjo še povečati, bo treba dvigniti tudi porabo umetnih gnojil (na ornih površinah 800 kg na hektar, na traviščih pa 600 kg). Porabo umetnih gnojil bo treba dvigniti predvsem na ornih površinah, na košenicah pa le toliko, kolikor bo potrebno...

Kakor smo že dejali, so zadruge v zadnjem času močno izpopolnile strojne parke. Nabavile so moderne obdelovalne stroje, kosilnice in podobno. Kmetijske zadruge v naših krajih so kupile lansko leto 11 traktorjev, vendar njihova udeležba pri kmetijskih delih ni bila zadovoljiva. Zadruge so traktorje vse preveč uporabljale za nekmetijska dela, kjer so lažje in hitreje zaslužile. Precejšnja ovira je bilo tudi pomanjkanje različnih traktorskih priključkov. Ker pa morajo zadruge s svojimi stroji predvsem pomagati kmetovalcem pri obdelovanju poli, bodo morale opustiti uporabo traktorjev v nekmetijske namene in si nabaviti, v kolikor tega še niso storile, potrebne priključke.

Uspeh lanske kooperacije je doslej znan le za ječmen in pšenico. Poudariti moramo, da je bil uspeh močno odvisen od izpolnjevanja predpisanih agrotehničnih ukrepov. V Predgradu, kjer so se precej točno držali navodil, je uspeh zelo lep; pridelali so okrog 40 stotov pšenice na hektar, drugod pa, kjer so pogoji mnogo boljši (n. pr. Dobrepolje), a se niso držali predpisanih agrotehničnih mer, je rezultat skoraj za polovico slabši!... **Zavedati se moramo, da seme ni vse, ampak moramo z njim ravnati po predpisih!** Tudi pridelek ječmena je zadovoljiv (20—25 stotov na ha), pridelek sena pa je bil na travnikih, obdelanih v kooperaciji, za 50—70 % višji kot na ostalih površinah.

Plan kooperacije bo prihodnje leto nekoliko večji. Tako naj bi v dolinskih krajih vključili v pogodbeno obdelovanje 30 % površin, v ostalih krajih pa 20 %. Na vsakih 10 % površin v kooperaciji bodo letos skušali uvesti najboljšo agrotehniko, s čimer bodo ugotovili, kakšen pridelek lahko dosežejo, če se drže vseh obdelovalnih predpisov. Uvedli bodo tudi nekatere odpornejše sorte pšenice.

POGLED NA VELIKE LAŠČE
(Foto ing. Čampa)

Tudi v Laščah brnijo stroji

»Interobrt« je bila ustanovljena z namenom, da organizira na deželju, predvsem v krajih, kjer se ljudje še ukvarjajo z domačo obrtjo in kjer ni industrijskih obratov, manjše obrtne delavnice, kjer bi se lahko zaposlilo nekaj ljudi. Tudi v naših krajih se veliko ljudi ukvarja z domačo obrtjo. Tako sta bila v Velikih Laščah in v Zapotoku ustanovljena obrata lesne galanterije, v Karlovici pa pletiljski obrat. Ko sem pred dnevi potoval skozi Lašče, sem se oglasil tudi v pisarni »Interobrti« v Laščah.

»Glavni namen obratov »Interobrti«, je dejala uslužbenka Mimi Purkart,« je zaposlitev ljudi. V okolici Lašč je veliko družin, ki se, predvsem v zimskih mesecih, ukvarjajo z domačo obrtjo. Zaposliti smo hoteli ljudi, ki doslej niso imeli prave zaposlitve... V obratu je zaposlenih 28 ljudi...«

Galanterijski obrat so uredili v bivšem Partizanovem domu. Prostor je sicer majhen, vendar lepo urejen. Imajo tudi že precej strojev, vendar so večinoma že precej stari...

»Veste, prostora imamo zelo malo«, je pripovedovala tov. Purkartova. »Nekaj strojev nismo mogli postaviti v stavbo, zato jih imamo kar pod pristrešjem. Letos bomo verjetno še nekaj prizidali, da bodo vsi stroji pod streho...«

Povsod okrog obrata so skladovnice desk in hlodov, tako da mlademu obratu ne primanjkuje surovin. Ravno takrat, ko sem bil tam, je šofer cerkniškega »Bresta« pripeljal kamion bukovih desk. Spremljevalka mi je povedala, da jim gre to podjetje močno na roko. Pomaga jim s strokovnimi nasveti in jim dobavlja les. V »Interobrti« izdelujejo v glavnem ročaje za različno orodje in palice za otroške košare. Izdelke izvažajo večinoma v tujino.

»Stroji so pričeli delati maja, pred tem pa smo sami uredili delavnico... Že po dobrih dveh mesecih so se pokazali prvi uspehi. Res je bilo od začetka precej težko, vendar znajo skoraj vsi delavci že od doma ravnati s stroji. Manjka pa nam predvsem strokovnega kadra, vendar upamo, da se bo tudi to kmalu izboljšalo... Sedaj se še vedno borimo z začetnimi težavami, vendar je iz meseca v mesec bolje.«

Tudi »Brestov« šofer je pohvalil kolektiv mladega obrata. Pripovedoval je, kako je pri njih. »V našem podjetju je zaposlenih nad 600 ljudi! To je res veliko podjetje. Vsa proizvodnja je mehanizirana in na tekočem traku... Zanimivo je to, da je tudi »Brest« pred 15 leti začel tako kot »Interobrt«! In sedaj? »Brest« je znano podjetje z velikim trgom, saj izvaža svoje kvalitetne izdelke po vsem svetu. In vse to je delo marljivih rok in iznajdljivosti kolektiva... Vaš obrat je majhen, bori se z začetniškimi težavami, vendar ste delo dobro zastavili in prepričan sem, da boste dobro napredovali...«

Trdno prepričan, da so njegove zadnje besede povsem pravilne, sem ob slovesu zaželel kolektivu »Interobrti« pri njihovem nadaljnjem delu in razvoju najlepše uspehe...

-vc

PRIZNANJE DELOVNIM LJUDEM

Voda je že večletni problem Kočevja. Bila je predmet večkratnih obravnav, pritožb in kritik. Vsako leto smo zbirali sredstva za vodovod, delo pa je le počasi napredovalo. Letos pa smo vsi uvideli, da se nam z zavlačevanjem vsako leto izgublja več sredstev. Odločili smo se za prostovoljno delo. Vsak kolektiv je dobil odmerjen del trase za izkop jarka. Doslej je večina kolektivov izpolnila svojo nalogo. Prepričan sem, da tudi zamudniki niso pozabili na svoje obveze.

Vrhunec akcije je bil dosežen 31. julija. Pogled na traso je bil zelo veličasten. Na njej je delala množica ljudi. Videl si nasmejane, samozavestne obraze. Vsi smo vedeli, da opravljamo veliko in za vse koristno delo.

Priznanje zasluži tudi mladinska delovna brigada.

Pred nami so še velike naloge. Po položitvi cevovoda nas čaka odprt jarek. Upam, da bodo vsi kolektivi na svojih področjih tudi to nalogo vestno in odgovorno izvršili. Drugih nalog v tem kratkem sestavku ne bi omenjal, ker jih je preveč.

Doslej opravljeno delo je dokaz, kaj vse lahko storimo, če so vsi delovni ljudje v akciji enotni. Prepričan sem, da bomo tudi v bodoče vsakodnevno in neprestano dajali vsi vse svoje sile za napredek naše občine. Vse naj pri delu vodi zavest, da delamo zase in za srečnejše življenje mlade generacije.

Ludvik Golob

Združitev nekaterih zadrug

O združitvi manjših, gospodarsko šibkejših zadrug z večjimi se že dalj časa razpravlja. Tudi v naših krajih so predvidene nekatere spremembe. Tako naj bi se v sporazumu z Okrajno zadružno zvezo v Ljubljani in OZZ v Novem mestu združili Kmetijski zadrugi Stari trg in Predgrad. Gregorska zadruga naj bi se priključila sodraški ali ribniški, združili pa naj bi se tudi zadrugi Travnik in Hrib v Loškem potoku in mogoče tudi KZ v Dragi. KZ Turjak se bo verjetno priključila zadrugi v Velikih Laščah, Jurjevica Ribnici itd. Vendar vse te teritorialne spremembe še niso dokončne, ker je treba za tak korak vse temeljito premisliti. V krajih, katerih Kmetijske zadruge bi se priključile drugam, bi ostal samo krajevni zadružni svet.

Živimo v času, ko usmerjamo vse svoje sile razen v industrializacijo dežele tudi v izgradnjo modernega kmetijstva. Naša orientacija v povečano družbeno vlaganje sredstev v kmetijstvo sega precej daleč in je dala doslej že izredno lepe rezultate. Pri tem se ni močno razvilo samo gospodarstvo, ampak smo si pridobili tudi koristne izkušnje, ki nam bodo omogočile, da bomo hodili tudi pri socializaciji vasi svojo specifično pot. V vseh gospodarskih panogah se borimo za povečano proizvodnjo, zato želimo imeti tudi v kmetu aktivnega sodelavca pri izgradnji socializma.

Tudi kmet naj aktivno sodeluje!

Že v preteklih letih smo dosegli v naši državi, prav tako pa tudi v naši komuni, skoraj nepričakovano velike uspehe v kmetijski proizvodnji. Indeks kmetijske proizvodnje, kakor tudi indeks dviga živinoreje, sta zadnja leta vedno večja, vendar so glavni nosilci tega povečanja socialistična posestva in površine v sklopu kooperacije. Kakor nam je znano, je socialistični sektor kmetijstva na manjših površinah od privatnega sektorja ustvaril vse glavne viške v kmetijski proizvodnji. To je tudi dokaz večje produktivnosti dela na moderno vodenih velikih proizvodnih obratih v primeri z zaostalimi pogoji primitivnega gospodarjenja na privatnih kmečkih gospodarstvih... Naša osnovna naloga je torej, zgraditi visoko produktivno industrializirano kmetijstvo, ki bo v mejah naših klimatskih pogojev zmožno ne samo kriti potrebe naših ljudi in naše prehranbene ter ostale industrije, ampak bo sposobno proizvajati tudi za izvoz.

Za izpolnitev te osnovne naloge pa moramo opraviti vrsto manjših nalog, ki naj v skupnem efektu dajo moderno industrializirano kmetijstvo. Tako bo treba nadaljevati in razširiti investicijsko družbeno vlaganje v kmetijstvo. Na sedanjih razkosanih privatnih posestvih je produktivnost dela premajhna, da bi mogla ustvariti pomembnejša sredstva za modernizacijo proizvodnje. Kljub družbenemu vlaganju pa je treba zastaviti vse sile, da se tudi sredstva s teh posestev vključijo v povečanje kmetijske proizvodnje.

Ker sta produktivnost dela in organizacija proizvodnje na socialističnih posestvih, na posestvih družbenih ekonomij in kmetijskih zadrug ter na površinah, ki so obdelane v kooperaciji, večji od produktivnosti dela na malih privatnih posestvih, je treba posvetiti posebno skrb organizaciji in pogojem proizvodnje ravno površinam v socialističnem družbenem sektorju, ki je že dokazal svojo vitalnost in sposobnost za moderno organizacijo kmetijske proizvodnje.

Socialistični sektor v kmetijstvu naj bo središče za zbiranje zemlje, ki pride v kakršni koli obliki v promet.

Na prostovoljni bazi in brez vsakega političnega pritiska je treba vzpostaviti med našimi socialističnimi organizacijami na področju kmetijske proizvodnje in kmetovalci take oblike gospodarskega sodelovanja, ki bodo slonele na obojestranski materialni zainteresiranosti in bodo vodile od vzpostavljanja in širjenja k sodobnemu družbenemu proizvodnemu procesu na vasi. Kot najbolj opremljena in najbolj usposobljena morajo pri tem odigrati še posebno pomembno vlogo naša družbena posestva.

PO SVETU

NEW YORK. Varnostni svet OZN je na izrednem zasedanju sprejel sklep, da se morajo belgijske čete takoj umakniti iz Konga. Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je odpotoval v Leopoldville, da bi izpolnil nalogo, ki mu jo je poveril Varnostni svet.

LEOPOLDVILLE. Na seji kongoške vlade, ki ji je predsedoval premier Lumumba, so sprejeli odlok o proglasitvi obsednega stanja v Kongu. Lumumba je na sestanku z novinarji, neposredno po proglasitvi izrednega stanja v deželi, obdolžil Belgijo, da je povzročila zaplete v Kongu in da je tudi kriva, da se hočejo nekatere pokrajine odcepiti. Dejal je tudi, da zahteva po umiku ameriških čet ostane v veljavi in da bodo vojaške sile Konga ob podpori enot afriških držav vkorakale v Katango in jo osvobodile Belgijcev.

VIENTIAN. V Laosu je armada pod poveljstvom padalskega kapetana Kong Leja izvedla vojaški udar in strmoglavila dosedanjo vlado. Ustanovljen je bil »revolucionarni odbor«, v katerem so vojaški strokovnjaki. Odbor je sporočil, da je prevzel vso vojaško in civilno oblast v državi. Novi revolucionarni odbor je v svojem proglasu med drugim navedel tudi umik vseh tujih čet z laoškega ozemlja. Po vesteh iz glavnega mesta Vientiana je v Laosu mirno.

HAVANA. Kubanska vlada je v odgovor na stališče ameriške vlade do Kube in njenega novega režima nacionalizirala podjetja in premoženje ameriških državljanov na Kubi. Skupna vrednost nacionaliziranega premoženja je 750 milijonov dolarjev. Ostalo ameriško premoženje na Kubi, ki ga ne zajema sklep o nacionalizaciji, cenijo na 200 do 300 milijonov dolarjev.

WASHINGTON. Predsednik ZDA Eisenhower je v izredni poslanici Kongresu zahteval odobritev dodatnih kreditov za pomoč južnoameriškim in afriškim deželam. Razen predvidene milijarde je zahteval dodatnih 600 milijonov dolarjev za južnoameriške države in 100 milijonov dolarjev za pomoč afriškim državam, posebej pa Kongu.

TEL AVIV. Izraelska vlada je sporočila, da bo proces proti znanemu nemškemu vojnemu zločincu Adolfu Eichmannu, ki je kriv smrti 6 milijonov evropskih Židov v drugi svetovni vojni, spomladi v Jeruzalemu. Razprava bo za obtoženca v nemščini ter v angleščini in francoščini za številne novinarje, ki bodo na procesu sodelovali.

HAMBURG. V tem mestu se je sestalo 750 pravnikov iz 37 držav na 49. kongresu Mednarodnega združenja pravnikov. Kongres bo trajal 14 dni, proučili pa bodo vrsto mednarodnih problemov.

KAIRO. Svet Arabske lige je imel izredno sejo, na kateri so razpravljali o enotnem stališču v politiki do Irana, ki bo priznal Izrael.

RIM. Italijanska skupščina je z večino izglasovala zaupnico novi demokrščanski vladi premiera Fanfanija. Za vlado so glasovali predstavniki demokrščanske, liberalne, socialnodemokratske in republikanske stranke. Socialisti in monarhisti so se glasovanja vzdržali, komunisti in neofašisti pa so glasovali proti.

Sejem embalaže v Ljubljani

Letos od 3. do 8. septembra bo Gospodarsko razstavišče prizorišče dveh mednarodnih sejmov. V novozgrajenem okroglem paviljonu bo vinski sejem z razstavo sadnih sokov, pod veliko kupolo pa sejem embalaže.

Na sejmu embalaže bo naša domača industrija embalaže prikazala svoj asortiman proizvodov, sodelovalo pa bo tudi več razstavljalcev iz Nemčije, Italije, Velike Britanije, Izraela in od drugod, ki bodo prikazali razne stroje za izdelovanje embalaže, pakiranje blaga, polnilne stroje itd.

Zanimiv bo vsekakor tudi prikaz samopostrežnih trgovin z vsemi potrebnimi priključki, kakor vitrinami, hladilniki, razno embalažo in podobnim. Za ta sejem je med poslovnimi krogi veliko zanimanje, posebno pa bo zanimiv tudi za navadne obiskovalce, saj bodo med drugim v času sejma prodajali razne proizvode prehranbene in mesne industrije.

»TELA« se uveljavlja

Večkrat smo že pisali o padanju števila prebivalcev Dobrepoljske doline. Pravzaprav je to splošen pojav v krajih brez industrije, ker zemlja ne more preživljati vseh ljudi. Tako je tudi v Dobrepolju. Na kmetijah ne morejo živeti vsi, zato odhaja vedno več ljudi v druge kraje, v tovarne. Doma ostanejo samo starejši ljudje... Iz Dobrepolja se je še spomladi vozilo nad 350 ljudi v službo v Ljubljano, Grosuplje in drugam, precej pa se jih je tudi za stalno izselilo.

Pred nekaj leti so v Predstrugah pričeli urejevati stavbo, v kateri naj bi bil obrat tovarne pletenin »Rašica«, vendar je tovarna od tega načrta odstopila. Sedaj je tam obrat tovarne »Tela«, izdelujejo pa električna stikala... Ko sem bil ta teden v Dobrepolju, sem se ustavil tudi v »Teli« in si ogledal prostore in delovni postopek.

»V obratu je zaposlenih 37 ljudi,« je pripovedoval mojster montaže Alojz Gačnik. »To so predvsem ženske, samo strokovni kader so moški. Stroji so stekli februarja in lahko rečem, da smo v teh mesecih močno napredovali! Zaenkrat obratujeta samo strojni in montažni oddelek...«

Izdelujejo olina in zračna električna stikala. Oljnih stikal izdelajo vsak mesec okrog 650, zračnih pa 950, vendar ta plan vedno presežejo za 20 do 40 %. Stikala odkupijo večinoma domači potrošniki, precej pa jih izvozijo tudi v inozemstvo, predvsem v Združeno arabsko republiko...

Pol leta življenja je za vsako podjetje zelo kratka doba in le malokatero se v tem času tako lepo razvije, kakor se je dobrepoljska »Tela«. Upoštevati moramo, da so v obratu zaposlene samo nekvalificirane delavke, ki so se morale na delo priučiti! In vendar imajo za zračna stikala naročil za štiri leta, za olina pa za dve leti!... »Tela«, znamenje napredka in industrializacije Dobrepoljske doline, se je že uveljavila in dosegla zelo lep renomé!

»Sedaj izdelujemo samo dva tipa stikal, DZS-15 (daljinsko zračno stikalo — 15 amperov) in DZO-15 (daljinsko oljno stikalo — 15 amperov), v kratkem pa bomo pričeli proizvajati tudi DZS-35 A... Imamo pa tudi nekaj problemov. Manjka nam eno ali dvoje stanovanj, nujno pa bi bil tudi potreben vodovod. Sedaj črpamo vodo iz vodnjaka, vendar je to premalo. Če bomo zgradili še galvanko in ta je nujno potrebna, bo treba napeljati tudi vodovod!... Da, če bi imeli galvanko, bi lahko še uspešneje delali!...«

Blizu železniške postaje Dobrepolje je obrat »Tela«

»Vse izdelke,« je dejal tovariš Gačnik, »smo doslej pošiljali v »Telo« v Ljubljano na kontrolni pregled, kjer so ugotovili, če brezhibno delujejo in kvaliteto izdelave, nato so jih šele odpremili potrošnikom. Sedaj pa smo dobili dovoljenje, da lahko tudi sami opravljamo kontrolne preglede in prodajamo. S tem je matično podjetje izkazalo veliko zaupanje v naše delo in potrdilo kvaliteto naših izdelkov...«

»Obrat je torej še vedno vezan na matično podjetje?«

»Da. V Ljubljani imamo blagajno in računovodstvo, pa tudi delavski svet je še vedno pri matičnem podjetju. Tam imamo samo zastopnika...«

»Kakšen pa je zaslužek?«

»Delavci imajo 40—45 din na uro, plačani pa so tudi po enoti proizvoda. Presežek norme je plačan, dobiček pa delimo vsak mesec. Najnižja, začetniška plača je nekaj nad 10.000 dinarjev, najvišja pa od 17.000 do 18.000 dinarjev.«

Po tem kratkem uvodnem razgovoru sva si ogledala obrat. V gornjih prostorih urejujejo žensko garderobo, poleg pa je v veliki dvorani montažni oddelek, kjer je zaposlenih več žensk. Za posebnimi mizicami sestavljajo različne dele stikal, vsaka izdela posebno fazo.

»Izgleda zelo komplicirano,« se je nasmehnil mojster,« pa ni, samo privaditi se je treba. Človek mora biti potrpežljiv, imeti pa mora tudi spretno roko... To je prav žensko delo. Zato, ker delo ni pretežko, smo zaposlili ženske...«

Pri neki mizici je nekaj deklet čistilo dele stikal. Material in nekatere dele dobijo iz Ljubljane, v glavnem pa vse napravijo sami. Dekleta so mi povedala, da morajo vsak mesec očistiti 1000 komadov, vendar normo vedno presežejo. Vendar pa morajo tudi pohiteti! »Zadovoljne smo,« je dejala ena,« da delamo tukaj. Prišle smo tako rekoč z njiv, vendar smo se kmalu priučile... Zaslužimo dobro, če bi pa ne bilo »Tele«, bi bile odvisne samo od zemlje ali pa bi se morale vsak dan voziti na delo drugam...«

Na koncu sva si ogledala tudi strojni oddelek, ki je v spodnjih prostorih, prostor, kjer bo galvanka in skladišče. V strojnem oddelku so ropotali stroji, marljive roke delavk so jim stregle. Vsak je bil zaverovan v svoje delo in je skušal narediti čim več. Mali kolektiv, ki se bo do konca leta povečal na 60, je skromno začel, vendar se že lahko pohvali z lepimi uspehi, zavedajoč se, da dela zase, za uveljavljanje obrata in napredek kraja. Le tako naprej!...

-vec

Po prvotnem načrtu naj bi bil vodovod Obrh-Slovenska vas dograjen do 1961. leta. V skladu s tem načrtom so poslali 17. avgusta 1959. leta prvo naročilnico za 4500 metrov vodovodnih cevi v tovarno Anhovo. Dobavni rok za te cevi je bil januar-avgust 1960. Ostale cevi naj bi izdelali kasneje.

Vodovod bo pravočasno zgrajen

Letos spomladi pa je nenadoma pričelo primanjkovati vode, zato so na seji Občinskega ljudskega odbora, ki je bila 14. junija, sklenili, da mora biti vodovod dograjen že letos. Vsa dela pri gradnji vodovoda je prevzelo podjetje »Inštalacija«, upravnik Pirman pa je prevzel odgovornost za uspešno izvajanje del. 16. junija je odšel v Anhovo, da bi se dogovoril za izdelavo vodovodnih cevi. ObLO mu je dal tudi garancijsko pismo. Na seji Obč. LO je bil tov. Pirman prisoten in je glasoval za sklep, da mora biti vodovod letos dograjen. Vendar je v Anhovem sklenil pogodbo za dobavo cevi za prvo četrtletje 1961! Podobno je bilo tudi z naročilom za spojke v livarni v Daruvaru. Ko se je vrnil, je dejal, da bodo vse cevi že letos gotove, da dobava cevi ne bo noben problem. Ker je Sudan odpovedal neko naročilo, bomo lahko dobili v Kočevju vseh 8300 metrov vodovodnhi cevi. Po Pirmanovem zagotovilu bi morale biti prve pošiljke v Kočevju že prve dni julija. Na podlagi izjave tov. Pirmana so bili ObLO in množične organizacije uverjeni, da je vse urejeno. Začelo se je z množično akcijo za izkop kanala. Tedaj je bilo tudi dogovorjeno, da se začne cevovod polagati takoj, ko bo kanal izkopan...

Izkop vodovodnega kanala je napredoval. Družbene in gospodarske organizacije so napele vse sile, da bi kanal izkopali v predvidenem času, tako da bi Kočevje lahko čim prej dobilo dovolj vode. Organizirana je bila mladinska delovna brigada, na pomoč pa so priskočili tudi delovni kolektivi. Vendar cevi doslej še ni bilo, zato so se pričeli pristojni organi zanimati, kako je s to stvarjo! Pred proslavo v Slovenski vasi je Pirman zagotovil, da je v Lipovec že prišlo pet vagonov cevi! Ko cevi le ni bilo nikjer, so pristojni organi stvar preiskali in ugotovili, da v Anhovem cevi za kočevski vodovod še ne delajo, naročilo za ostalih 3800 metrov pa je bilo dano za prvo četrtletje 1961. leta. Pirman v tovarni sploh ni prikazal problem pomanjkanja vode in gradnjo vodovoda tako, kot bi moral... Čemu je dajal netočne podatke ObLO in političnim organizacijam glede cevi, ne vemo.

Ker je s tem odpadlo zaupanje v upravnika »Inštalacije« in ker se v takih pogojih delo ne more nadaljevati, je bila 6. avgusta sklicana izredna seja delavskega sveta podjetja, na kateri so Pirmana razrešili dolžnosti upravnika. Za vršilca dolžnosti upravnika je bil imenovan dosedanji predsednik delavskega sveta Novak, za novega predsednika DS pa Jože Francelj.

Ta ukrep je bil potreben, ker je upravnik Pirman dajal občinskim organom napačne podatke in s tem zaviral gradnjo vodovoda. Na srečo so vse te nepravilnosti še o pravem času odkrili, sicer bi bilo prizadejano precej škode na vodovodnem kanalu.

Predstavniki ObLO in ostalih organizacij so se tudi razgovarjali z vodstvom tovarne v Anhovem in jim pojasnili potrebo gradnje vodovoda. V tovarni so jim obljubili, da bodo izdelali cevi za naš vodovod v najkrajšem času, tako da se bo gradnja vodovoda lahko nemoteno nadaljevala...

ZADRUGE IMAJO ŽE 23 KOSILNIC

Kmetijske zadruge zadnje čase vedno bolj izpopolnjujejo strojni park; nabavljajo si moderne stroje, ki jih kmetovalci zelo radi uporabljajo. Kmetijske zadruge na našem območju imajo že 23 ročnih motornih kosilnic, ki so zaradi letošnjega muhastega vremena bile zelo dobrodošle. KZ v Ribnici in Dobrepolju sta tudi dobili dva kombajna. Žetev s kombajni je bila hitra in uspešna, tako da so bili kmetje na moč zadovoljni. Vedno bolj uvidevajo, da je nujno potrebno uvesti vaški kolobar, s čimer je zagotovljena hitra strojna obdelava polj... Na Poslovni zvezi v Kočevju so tudi razpravljali o tem, da bi si KZ nabavile ročne motorne gozdne žage, ki bi kmetom pri sečnji lesa precej koristile. Mogoče bi tudi organizirali posebne delovne skupine, ki bi s temi žagami sekale les...

V Fari gradijo hlev

Gradbena skupina Poslovne zveze Kočevje gradi v Fari hlev za 140 telet. Za gradnjo bo potrebnih 6 milijonov dinarjev. Sredstva so zajamčena; 3 milijone bo prispevala občina, ostalo pa Okrajna zadružna zveza. Z zgraditvijo tega hleva bo Kmetijska zadruga Fara lažje gospodarila, saj si bo ustvarila več sredstev, nekaj ljudi pa bo dobilo zaposlitev. Hlev, ki ga gradijo, bo verjetno gotov še to jesen.

Zagotoviti osnovno zdravstveno varstvo

Letos poteka že peto leto, odkar je Zdravstveni dom v Kočevju vpeljal specialistične ordinacije. V Kočevju enkrat tedensko ordinirajo okulist, otolog, ginekolog in rentgenolog. Obisk v ordinacijah, ki so v štirih ambulantah, je vedno večji in je dosegel lani skoraj 6000. To nam pove, da ima specialistična pomoč zelo pomembno vlogo.

Statistika kaže, da število pregledov in zdravstvenih storitev v Kočevju iz leta v leto narašča. V preteklem letu so v Splošni ambulanti opravili okrog 28.000 pregledov, to je cca 10 pregledov na uro. Kar pa je absolutno preveč, nujno trpi kvaliteta dela. V otroškem dispanzerju je bilo pregledanih okrog 3500 otrok, v dispanzerju za žene pa nad 4000 žensk (tu niso všteti specialistični ginekološki pregledi). Šolskih otrok je bilo pregledanih nad 3000 (tu niso všteti sistematični pregledi šolske mladine).

V majhnih, pa tudi neprimernih prostorih protituberkuloznega dispanzerja, je bilo lani pregledanih skoraj 10.000 oseb. V zobni ambulanti je bilo v preteklem letu nad 12.000 pregledov, potujoča zobna ambulanta pa je opravila blizu 7000 storitev. Naj dodamo, da so dejanske potrebe seveda še neprimerno večje.

Pa še podatek o številu pregledov v obeh obratnih ambulantah. V preteklem letu je bilo opravljenih nad 25.000 pregledov.

Zaradi pomanjkanja zdravstvenega kadra so začeli že pred leti štipendirati študente za zdravstveni kader. Zdravstveni dom, ObLO in nekatera podjetja imajo skupno 20 štipendistov, ki bodo v doglednem času izpolnili manjkajoči zdravstveni kader.

Zaradi razlogov, o katerih smo že poročali, v Kočevju ne bomo gradili bolnišnice. Kljub temu pa je treba napeti vse sile, da zdravstvena služba v kočevski občini ne bo obstala na pol poti. Treba je misliti na to, da se zagotovi ljudem osnovno zdravstveno varstvo. Zato bo treba čimprej začeti z gradnjo sodobnega zdravstvenega doma, ki bi združil vse zdravstvene enote in jim dal za dalje obdobje možnosti za razvoj. Poleg vseh splošnih ordinacij in dispanzerjev bi morale biti v njem tudi specialistične ordinacije, sodoben centralni laboratorij, bolniški oddelek, otroški oddelek, manjši porodniško-ginekološki oddelek, manjša postanja za prvo pomoč in operacijska soba za eseptične posege.

Moderen zdravstveni dom pa bi gotovo pomagal reševati tudi vprašanje zdravstvenega kadra. V stanju, kakršno je danes, je težko dobiti potreben kader. Z novim zdravstvenim domom bi bila osnovna zdravstvena zaščita prebivalstva zajamčena, prav tako pa tudi kvalitetna. Razumljivo je, da bi morali nujne primere tudi v bodoče usmerjati v bolnico.

VREME

Vremenoslovci napovedujejo 14. in zlasti okrog 20. avgusta padavine, ki bodo povzročile ohladitev. V ostalih dneh bo prevladovalo lepo vreme, vendar bodo včasih krajevne nevihte.

NEGA BOLNIKA NA DOMU

Organizacija Rdečega križa že nekaj let prireja tečaje za nego bolnika na domu. Poznamo tri vrste nege bolnika na domu. Bolničarka, usposobljena za nego bolnika na domu, je uslužbenka zdravstvenega doma. Neguje bolnike, ki so socialno zavarovani in so po vrnitvi iz bolnice še potrebni bolniške nege. To delo opravlja po zdravnikovih navodilih bolničarka z bolniško šolo in tečajem za nego bolnika.

Laično nego bolnika na domu lahko opravljajo osebe, predvsem gospodinje, ki niso v delovnem razmerju in imajo potreben tečaj. Tečaj traja šest dni po dve uri in ga vodi za to usposobljena medicinska sestra.

Občinski odbor RK Kočevje bo, ko dobi usposobljeno medicinsko sestro, prirejal večerne tečaje, zato prosi odbore stanovanjskih skupnosti, krajevne odbore in organizacije RK, naj na svojem območju zbirajo prijave za tečaje in jih dajo Obč. odboru RK.

Vsak tečaj lahko obiskuje največ deset ljudi. Dobro bi bilo, če bi opravil tečaj za nego bolnika na domu iz vsake družine en član.

Pred dvema letoma je Obč. odbor RK priredil tri tečaje za nego bolnika na domu. Vodila jih je medicinska sestra Kompare. Tečajnice so bile s poukom zadovoljne. Ljudje si teh tečajev še želijo.

Kader v gostinstvu

Gostinstvo predstavlja pomembno vejo gospodarstva v ožjem in širšem merilu. Napredek gostinstva je poleg materialnih sredstev v precejšnji meri odvisen tudi od ljudi, zaposlenih v gostinstvu.

Po podatkih od 31. decembra 1959 (med tem se stanje ni bistveno spremenilo) je bilo na področju bivšega okraja Kočevje zaposlenih v gostinstvu skupno 189 delavcev in uslužbencev, od tega v družbenem sektorju 123 delavcev in 6 uslužbencev, v privatnem sektorju pa 60 ljudi. V družbenem sektorju gostinstva je največ zaposlenih v občini Kočevje (skupno 96), na drugem mestu je Ribnica (26), na tretjem bivša občina Sodražica (4) in petem bivša občina Dobrepolje (3). Občina Kočevje je tudi glede števila privatnih gostilničarjev na prvem mestu (18), sledi bivša občina Lašče (14), bivša občina Sodražica (11), občina Ribnica (10) in bivša občina Dobrepolje (7).

Pregled kvalifikacij gostinskih delavcev pa nam daje naslednjo sliko: visokokvalificirana sta dva, kvalificiranih je 29, polkvalificiranih 55, nekvalificiranih pa 37 (podatki veljajo za družbeni sektor). Med privatnimi gostilničarji je 29 kvalificiranih, 25 polkvalificiranih in 6 nekvalificiranih.

Gornje številke nam povedo, da v gostinstvu primanjkuje visokokvalificiranih in kvalificiranih gostinskih delavcev. Zato bo treba za kvalifikacijo gostincev storiti še več kot doslej. Pomanjkanje kadra v gostinstvu se bo postopoma rešilo le tako, da bodo gostinska podjetja sama vzgajala ljudi za ta poklic. Priliv vajencev v to stroko je zaenkrat še zelo majhen. Opaža se, da se mladi ljudje odločijo za gostinski poklic po navadi šele tedaj, ko drugje nimajo možnosti za priučitev. Gostinski poklic je po svoje lep in bilo bi prav, da bi se mladi ljudje v večji meri kot doslej usmerjali vanj.

‚Želimo vam še več uspehov!'

Občinski odbor SZDL Kočevje in pododbor Izseljeniške matice Kočevje sta 9. avgusta organizirala v hotelu Pugled v Kočevju razgovor s predstavniki ameriških rojakov, ki se mude v stari domovini. Od ameriških rojakov so se udeležili razgovora Frank Česen, predsednik Slovenskega ameriškega narodnega sveta iz Clevelanda, njegova soproga in Frances Juretič, predstavnica Progresivnih Slovenk iz Clevelanda. Socialistično zvezo je zastopal podpredsednik Obč. odbora SZDL Janez Merhar, pododbor Izseljeniške matice Kočevje pa so zastopali predsednik Gole, tajnik Svetličič in član odbora Troha. Razgovoru je prisostoval tudi član redakcije »Novic«.

Razgovor je ves čas potekal v zelo prijetnem vzdušju. Ameriški rojaki so povedali mnogo zanimivih stvari o načinu življenja v novi domovini — Ameriki, iz česar smo lahko razbrali, da tudi tam »ni vse zlato, kar se sveti«. V ZDA ima veliko ljudi svoje avtomobile, toda velik del jih je kupilo na kredit. Rojak Česen je pripovedoval, da je moral marsikateri rojak pred odhodom na obisk v staro domovino hraniti denar tri ali štiri leta.

Zanimiva je bila tudi njihova pripoved o pestrem kulturnem življenju ameriških Slovencev. V Clevelandu, ki je nekako prestolnica ameriških Slovencev, je več narodnih domov, v katerih se naši rojaki zbirajo na raznih prireditvah, ki jih organizirajo slovenska prosvetna društva. Ta društva imajo veliko zaslug, poleg slovenskih časnikov, ki imajo tudi pomembno vlogo, da se ohranja slovenski rod v tuji deželi. »Dogaja se«, so nam pripovedovali, »da nastopajo v pevskih zborih otroci slovenskih staršev, rojeni v ZDA, ki sicer več ne obvladajo slovenskega jezika, vendar kljub temu dobro pojejo slovenske pesmi.

Sprijazniti se bomo morali tudi z dejstvom, da bo sčasoma slovenski rod utonil v tuji krvi. Z vsako generacijo se manjša število Slovencev, prav tako pa je tudi z ostalimi narodnostmi...

V ZDA je kapitalizem, zato je na eni strani v rokah peščice ogromno bogastvo, na drugi strani pa je tudi velika beda. Bogata Amerika ni za vse enako bogata! Dokler je delavec zdrav in ima delo, je dobro, ko pa nastopita brezposelnost in bolezen (v ZDA nimajo socialnega zavarovanja in mora bolnico in zdravniške stroške plačati vsak sam), se pokaže ameriški kapitalistični sistem v vsej bedi...

V ZDA je precej beguncev — bivših četnikov, ustašev, domobrancev in drugih, ki so pobegnili zaradi zločinov med zadnjo vojno. Med njimi je tudi precej intelektualcev, ki so zaposleni kot navadni delavci v tovarnah, rudnikih in drugje. Ti ljudje nimajo med naprednimi ameriškimi Slovenci nobenega ugleda in nočejo imeti z njimi nobenih stikov.«

Rojaka Česen in Juretičeva sta pripovedovala, koliko stvari so zbrali in poslali Slovenci v Ameriki kot pomoč v vojni opustošeni stari domovini. Ta pomoč, izražena v denarju, bi dosegla zelo veliko številko.

Predstavniki pododbora Izseljeniške matice in SZDL so seznanili ameriške rojake z najrazličnejšo gospodarsko, kmetijsko in drugo problematiko pri nas. V pogovoru so obdelali razna vprašanja, tako plače, davke, socialno zavarovanje, delo sindikata, proizvodnjo v podjetju, dvig proizvodnje itd. Iz svojih zapažanj na obisku v raznih krajih Slovenije in v tem razgovoru so si rojaki ustvarili sodbo o razgibanem življenju v novi Jugoslaviji.

Pa prisluhnimo še besedam rojaka Česna o njegovih splošnih vtisih pred obiskom v stari domovini. Takole je med drugim pripovedoval:

»Povsod, kjer smo se mudili, smo videli napredek. Gradite ceste, električno omrežje, šole itd. Na vsakem koraku smo se seznanjali z napredkom vseh dejavnosti. Na vse to ste lahko ponosni. Verjetno bi še več naredili, če bi imeli več strokovnih kadrov, strojev itd. Vodi vas ustvarjalni duh, zato pa tudi dosegate tako lepe uspehe!...

Vaš način ureditve socialnega zavarovanja je zelo koristna stvar in je za vaše delovne ljudi zelo velikega pomena.

Nekateri ljudje (kmetje in obrtniki) so kritizirali, da imajo velike davke. Ugotovili pa smo, da so pretiravali! Opazili smo, da so prav tisti, ki so bili najbolj glasni glede davkov, najbolje situirani in jim prav ničesar ne manjka. Povedali smo jim tudi, da morajo plačevati davke v vseh deželah na svetu!«

Rojak Česen je tudi povedal, kaj so govorili pred njihovim odhodom v staro domovino ljudje, ki nasprotujejo novi Jugoslaviji. »Jaz jim sicer nisem verjel, vendar je prav, da povem. Pripovedovali so, da je v Jugoslaviji diktatura, da ni verske svobode in podobne neumnosti. Vera v Jugoslaviji je svobodna kot povsod na svetu, to smo se prepričali na lastne oči.

Povsod so nas lepo sprejeli. Ljudje so gostoljubni, prijazni... V Sloveniji so prelepi kraji... Domžale, tam blizu sem bil rojen, skoraj ne bi spoznal, toliko je novih tovarn. Tako je bilo tudi v drugih krajih. Naj ponovim — povsod napredek. V mojih mladih letih ni bilo dela, zato pa tudi ne jela in ne napredka.«

V hotelsko spominsko knjigo je rojak Česen napisal besede, ki najbolje ilustrirajo njegovo prepričanje in ljubezen do nove Jugoslavije:

»Kot predsednik Slovenskega ameriškega narodnega sveta (Sans) vam iskreno čestitam k doseženim gospodarskim, kulturnim in socialnim uspehom v novi Jugoslaviji. Ameriški napredni Slovenci so vas ves čas vaše borbe podpirali in vas bodo tudi v bodoče.«

Pa še besede, ki jih je zapisala v spominsko knjigo napredna ameriška Slovenka Frances Juretič:

»Kot predstavnica Progresivnih Slovenk vam v imenu progresivnih žena iz Clevelanda čestitam k vašim velikim uspehom. Veseli nas, da tako lepo napredujete. Želimo vam še več uspehov.«

Prisrčno je bilo slovo od dragih rojakov. Ob slovesu smo jih povabili, naj nas kmalu spet obiščejo...

K. Oražem

Na platnu dobrepoljskega kina...

Med filmi, ki jih bo predvajal kino »Dobrepolje« v mesecu avgustu, je na programu tudi doslej na svetu največji igrani film pod morsko gladino **»20.000 milj pod morjem«**. Film je posnet po istoimenskem romanu **Julesa Verna.**

V filmu je prikazana tudi utopistična podmornica »Nautilus«, natančno takšna, kot jo je opisal **J. Verne.** Višek filma je prizor, ko ogromna hobotnica napade podmornico. To je morska beštija, ki ima osem okončin, dolgih po 12 m in dve tipalki, dolgi po 15 metrov. Ta nestvor je bil sestavljen iz zamotane mašinerije, ki je delovala zelo natančno. Za njeno daljinsko upravljanje je bilo potrebnih 28 mož. 200.000 dolarjev in 8 snemalnih dni je veljal samo ta boj na morskem dnu. Film je posnet v panoramski projekciji in barvah. Vsekakor je ta film vreden ogleda.

Ostali filmski program v tem mesecu sestavljajo še sledeči filmi: **Veliki manevri** — v filmu bomo ponovno videli že pokojnega velikega francoskega igralca **Gerarda Philipa,** njegovi partnerki pa sta: **Michele Morgan** in **Brigitte Bardot.** Film je posnet v barvah in nam prikazuje atmosfero malega provincijskega mesta v začetku našega stoletja. Za kvaliteto filma jamčijo že imena glavnih igralcev.

Plesalke, film o zakulisnem in privatnem življenju plesalk v enem največjih zabavišč Pariza. Film je posnet v barvah in cinemascopu.

Notredamski zvonar. Film je posnet po istoimenskem zelo znanem romanu **Victorja Hugoja.** Vloga lepe ciganke **Esmaralde** je poverjena znani filmski igralki **Gini Lollobrigidi,** vloga grbavca **Quasimoda** pa **Anthonyju Quinnu.** Film je posnet v barvah in panoramski projekciji. Pa še to: za omenjeni film je že sedaj veliko zanimanje, za upravo pa je to najdražji film letošnjega leta.

Proti koncu meseca bosta na programu dva italijanska filma, in sicer: **»V znamenju Venere«** in **»Škoda, da je takšna«.** V obeh filmih nastopata v glavnih vlogah znana karakterna filmska igralca **Vittorio De Sica** in **Sophia Loren,** torej igralca, ki jamčita za kvaliteto filma.

Podvodne posnetke za film so posneli v bližini Bahamskih otokov, kjer je morje kristalno čisto, polno prelepih koralnih čeri in rib vseh vrst. Snemanje pod vodo je trajalo 8 tednov. Na razpolago so imeli šest ladij in štiri vodne taksije in najmodernejšo snemalno tehniko. Poleg tehničnega vodstva in igralcev je bilo na razpolago še 54 potapljaških strokovnjakov in 3 specialne kamere za podvodno snemanje. Preden so pričeli s snemanjem, so se morali igralci privaditi na življenje pod morsko gladino. Nositi so morali tudi potapljaško obleko s stisnjenim zrakom.

Vse prizore so najprej uvežbali na suhem, šele potem so pričeli snemati pod vodo. Sodelovale so tudi morske živali — ribe in morski psi. To so dosegli tako, da so tamkajšnji ribiči nalovili ribe in nekaj po 3 metre dolgih morskih psov. Spustili so jih proti kameram. V začetku ni šlo po predvidenem programu, po nekaj dnevih pa so se živali privadile. Postale so celo »domače«.

ESPERANTO v šolah

Poljski zdravnik Ludvik Zamenhof (1859—1917), ki je govoril osem jezikov, je vse svoje znanje in premoženje uporabil za ustvaritev mednarodnega jezika ESPERANTA, ki dobiva po vsem svetu vedno več pristašev. Mednarodni jezik ima že bogato originalno literaturo, na esperanto pa so tudi prestavljena že vsa pomembnejša literarna dela vseh narodov. Ker je jezik lahek, brez slovničnih izjem in ker ne pripada nobenemu narodu, najbolje služi za sporazumevanje med ljudmi, za bratstvo in propagando miru in sožitja med narodi.

Esperanto je uveden tudi že na mnogih naših šolah kot neobvezen predmet in otroci se ga neverjetno hitro uče, posebno še, ker ga učitelji poučujejo po najboljši metodi. Da bi se v tem še bolj izpopolnili in izmenjali svoje izkušnje, so organizirali julija v Bohinju mednarodni pedagoški seminar, ki so se ga udeležili zastopniki mnogih evropskih držav. Na tem seminarju so bili tudi otroci iz vseh držav in vsi so govorili le v esperantu.

Na seminarju so razpravljali o metodah pouka, o praktični uporabi mednarodnega jezika v šolah za dopolnjevanje posameznih predmetov in o kulturnem življenju v okviru svobodne dejavnosti učencev-esperantistov. Na seminarju je bil tudi začetnik esperant, otroškega lista **»Grajno en vento — Zrna v vetru«** iz Švice. Pri tem listu sodelujejo tudi naši otroci; časopis je razpreden po vsem svetu, povezuje mladino vseh kontinentov ter praktično in nehote propagira enakost, svobodo in mir.

Praktiki raznih dežel so udeležencem seminarja pokazali svoje metode in želi velik uspeh, njihovo praktično delo pa bodo osvojili vsi. Ob koncu so imeli z otroci tudi kulturni program, ki so ga naštudirali v nekaj dneh in je bil zelo lep.

Iz naših krajev sta se udeležila tega seminarja Dragan Golija, predmetni učitelj iz Ribnice in učenka Milena Dejak iz Blat pri Rakitnici.

V prihodnjem šolskem letu se bo v naših šolah učenje tega res praktičnega jezika še bolj razmahnilo...

Vojaki pozdravljajo

Fantje, ki služijo vojaški rok v Kumanovem, V. p. 4084 in V. p. 5912 Janez Šobar, Emil Nosan, Jože Indihar ter Jože Ambrožič in Franc Mate pošiljajo prav lepe pozdrave staršem, sorodnikom, fantom in dekletom v Prigorici, Sajevcu, Žimaricah, Goriči vasi in Hrovači.

Štefan Žagar je doma iz Osilnice, vojake pa služi v Skoplju, V. p. 7116-33. V pismu, ki nam ga je poslal, nas prosi, naj posredujemo njegove pozdrave vsem Osilničanom. Štefan priporoča fantom, predvsem tistim, ki se nadejajo, da bodo služili vojaški rok v avto edinicah, da se pridno uče motoroznanstvo. To jim bo pri vojakih zelo prav prišlo. Zapisal je tudi, da je ko je bil še v civilu, obiskoval Avto-šolo v Kočevju in se tam marsikaj naučil, kar mu sedaj veliko koristi.

Ribniški strelci so tekmovali

Strelska družina »Jelenov žleb« Ribnica je priredila 7. avgusta strelsko tekmovanje z zračno puško. Na tekmovanju je sodelovalo 11 ekip, vsaka je štela po pet članov. Med moškimi strelci je sodelovala tudi ženska ekipa iz Kovinskega podjetja.

Prvo mesto je osvojila ekipa Kovinskega podjetja I., ki je dosegla 360 od 500 možnih krogov, drugo mesto je zasedla ekipa doma JLA (337 krogov), tretje mesto je pripadlo ekipi LIP I. (302 kroga) itd. Ženska ekipa Kovinskega podjetja se je uvrstila na častno 7. mesto.

Po končanem tekmovanju se je predsednik Strelske družine Ribnica Branko Krunič zahvalil vsem udeležencem tekmovanja in jim zaželel še veliko uspehov v tem športnem udejstvovanju. Zatem je izročil v trajno last pokala najboljši moški ekipi Kovinskega podjetja ter ženski ekipi Kovinskega podjetja, ki je tekmovala brez konkurence. Vse ostale ekipe so dobile diplome.

Tekmovanje je lepo uspelo in gre zato vse priznanje organizatorjem. Tudi gledalcev je bilo lepo število.

B. F.

ZANIMIVOSTI

● SREDSTVA PROTI SPOČETJU

Ameriški časopisi so poročali, da je neki ameriški znanstvenik sestavil novo sredstvo za preprečevanje spočetja. Gre za tablete, ki na naraven način preprečijo zanositev. Sredstvo se je baje izkazalo kot popolnoma zanesljivo. Katoliška cerkev je do teh tablet označila odklonilno stališče.

● KOLIKO DNI ŽIVI ČLOVEK BREZ HRANE IN PIJAČE?

Človek lahko živi brez hrane in pijače največ štiri dni. To so ugotovili v Parizu s preiskavami »mojstrov v stradanju«, ki so pokazali svojo umetnost na neki pariški kliniki. Zdravniki so ugotovili, da doseže človek kritično mejo tedaj, ko izgubi 40 do 50 % svoje teže. S tehtanjem so ugotovili, da izgubi tak mojster prva dva dni po 9 odstotkov svoje teže, tretji dan 5 odstotkov, vse naslednje dni pa samo po 1,5 odstotka. Prve dni je žeja strahovita, pozneje pa močno popusti. Telesna temperatura pade na 35 ali 34 stopinj, dejavnost srca se omeji na 30 do 40 udarcev na minuto, razen tega pa nastopijo precejšnje spremembe v kemični sestavi telesa. Stradajoči živi dejansko od svojih rezerv. Ko so zaloge izčrpane, je smrt blizu.

● NEMCI V TUJSKI LEGIJI

Skoraj polovica vseh pripadnikov francoske tujske legije je nemške narodnosti. Sorazmerno s številom prebivalstva pa je največ tujskih legionarjev iz Švice in Belgije.

● ŽE DOLGO POTOPLJEN OTOK

Znanstveniki Columbijske univerze so odkrili 900 km zahodno od Rta Dobre nade otok, ki se je potopil pred približno 8000 leti.

● PSI IN MAČKE V PORASTU

Prebivalstvo največjega mesta v ZDA New Yorka se je v zadnjih 25 letih povečalo za 40 odstotkov. V istem času je naraslo število **psov** in mačk za 80 odstotkov...

● BO POMAGAL PLIN PROTI RAKU?

Med prvo svetovno vojno je veljal gorčični plin za bojno sredstvo. Ali bo sedaj ta plin služil kot sredstvo proti raku? V Chicagu uspešno zdravijo z njim nekaj pacientov z rakom na pljučih, prsih in črevesju. Ker ima plin lastnost, da uničuje bela krvna telesca, so zdravniki dosegli zadovoljive uspehe pri zdravljenju levkemije in z njim nekaterim bolnikom podaljšali življenje. Plin so razen tega koristno uporabili tudi pri zdravljenju tumorjev na notranjih organih.

● SKRB ZA OSAMLJENE ŽENSKE

Mestna uprava v Tokiu namerava zgraditi dom za ženske, ki so zapustile svoje može. Osamljene ženske, ki niso imele nobenih sorodnikov, so doslej pogosto napravile samomor. V tem domu naj bi mirno živele, po možnosti pa tudi v miru razmislile, če bi morda ne bilo bolje, da bi se povrnile domov k svojim možem.

OD TU IN TAM

NAS OBVEŠČEVALEC

Gibanje prebivalstva

KOČEVJE

V Ljubljani so se poročili: Galič Franc, profesor iz Kočevja, Šeškova 22, star 31 let in Drobnič Bernardka, učiteljica iz Kočevja, Kolodvorska 2, stara 22 let. Klopčič Jožef, delavec iz Doščakov 3, star 24 let in Bejtovič Milka iz Kočevja, Ljubljanska cesta 3, stara 20 let.

V ljubljanski porodnišnici so rodile: Kramar Rozalija, roj. Trope, natakarica iz Kočevja, Podgorska 43 — deklico Darjo; Mavrin Frančiška, gospodinja iz Kočevja, Reška cesta 16 — deklico Marijo; Zupan Antonija, roj. Krajšek, gospodinja iz Kočevja, Ljubljanska cesta 5 — deklico Ireno; Šimenc Mirjana, roj. Petrovič, trgovska pomočnica iz Kočevja, Trg svobode 21 — dečka Boruta; Šturm Vida, roj. Šolar, gospodinja iz Kočevja, Rudnik 12 — deklico Mojco; Lebar Anica, roj. Tivadar, gospodinja iz Podlesja 4 — deklico Ireno; Bence Anica, roj. Mavsar, gospodinja iz Koprivnika 30 — deklico Lilijano; Cvetko Ana, roj. Farkaš, gospodinja iz Kočevja — dečka Jožefa; Faflek Jožefa, roj. Gerčman, gospodinja iz Koprivnika 19 — deklico Hermino; Lavrič Ana, roj. Japelj, gospodinja iz Slovenske vasi 43 — dečka Branka; Perko Silva, roj. Galič, gospodinja iz Poloma 3 — deklico Tatjano in Muhič Antonija, roj. Kordiš, uslužbenka iz Kočevja, Cankarjeva 3 — deklico Sonjo.

DOLENJA VAS

Rodila je Dejak Julijana, gospodinja iz Dolenje vasi 20 — dečka Ignacija.

VELIKE LAŠČE

Rodile so: Cimperman Štefanija, gospodinja iz Neredov 7 — deklico Miro, Klančar Marija, gospodinja iz Velikega Osolnika 34 — deklico Jožico in Marolt Vida, gospodinja iz Karlovice 6 — deklico Mojco

Umrli sta: Purkart Neža, gospodinja iz Velikih Lašč 59, stara 82 let in Peterlin Marija, preužitkarica iz Gradišč 4, stara 82 let.

LOŠKI POTOK

Poročila sta se Žufič Daniel, kurjač iz Postojne, Jenkova 12, star 28 let in Košmerl Marija, delavka iz Retij 104, stara 29 let.

Umrla je Knavs Vida s Hriba 93, stara eno leto.

KOSTEL

Rodila je Jurkovič Marija, gospodinja iz Gotenc 6 — dečka Jožeta.

KINO

JADRAN, Kočevje: od 12. do 14. avgusta ameriški barvni cinemascopski film »Reka brez povratka«, 14. in 15. avgusta francoski film »Julietta«, od 16. do 17. avgusta italijanski film »Rimljanka«, od 19. do 21. avgusta amer. barvni film »Največja predstava na svetu«.

SVOBODA, Rudnik: 13. in 14. avgusta ameriški barvni film »V senci vešal« 20. in 21. avgusta ameriški barvni film »Ker veter ne zna brati«.

RIBNICA: 13. in 14. avgusta jugoslovanski film »Črni biseri«, 20. in 21. avgusta francoski film »Rdečelasa Julija«.

SODRAŽICA: 14. in 15. avgusta nemški barvni film »Stotnik iz Köpenicka«, 21. in 22. avgusta ameriški barvni film »Kockar z Mississipija«.

LOŠKI POTOK: 14. avgusta amer. barvni film »Rihard Levjesrčni«, 21. avgusta francoski film »Očka mamica, moja žena in jaz«.

DOBREPOLJE: 13 .in 14. avgusta amer. barvni cinemascopski film »20.000 milj pod morjem«, 17. avg. franc. barvni film »Veliki manevri«, 20. in 21. avg. amer. barvni cinemascopski film »Dekleta«.

PONIKVE: 18. avgusta francoski barvni film »Veliki manevri«.

VELIKE LAŠČE: 13. in 14. avgusta italijanski film »Zapeljivec«, 20. in 21. avgusta nemški film »Zadnji bo prvi«.

KOČEVSKA REKA: 13. in 14. avgusta amer. barvni film »20.000 milj pod morjem«, 17. avgusta italijanski film »Žena dneva«, 20. in 21. avgusta vzhodnonemški film »Lizi«.

PREDGRAD: 13. in 14. avgusta poljski barvni film »Petorica iz Barske ulice«, 20. in 21. avgusta francoski film »To je čas morilcev«.

BROD NA KOLPI: 13. in 14. avgusta ameriški film »Poletje življenja«.

OSILNICA: 14. avgusta francoski film »Rdečelasa Julija«, 21. avgusta italijanski film »Poslednja kočija«.

ZAHVALA

Zahvaljujem se Občinskim odborom, ki so mi z rednim štipendiranjem omogočili, da sem končala Srednjo medicinsko šolo in tako dosegla zaželeni poklic.

Ivanka Benčina, med. sestra,
Loški potok

ZAHVALI

Ob bridki izgubi ljubljenega moža, očeta, svaka in brata

JANEZA FAJSA
iz Gorenje vasi

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so nas v teh težkih dneh tolažili. Topla zahvala tudi zdravnikoma za njuno pomoč in vsem darovalcem cvetja in vencev, posebno pa kolektivu LIP in Občinskemu odboru ZB Ribnica. Tovarišu Kušlanu se toplo zahvaljujemo za prisrčne nagrobne besede, pozabili pa ne bomo tudi številnih prijateljev, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Marija z otroci Marijo, Janezom, Štefko in Lojzetom ter ostalo sorodstvo.

— ◇ —

Ob težki izgubi ljubljenega moža in očeta

FRANCETA ŠKULJA
iz Žlebiča

ki ga je kruta usoda odtrgala od nas, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so mu darovali številne vence in cvetje. Iskreno se zahvaljujemo lovcem, stanovskim tovarišem, Gozdni upravi Velike Lašče in sindikalni podružnici GU Lašče, gasilcem, vaščanom, organizaciji ZB ter vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, pomagali in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala tovarišem Slavku Purkartu, Cirilu Abrahamsbergu ml. in Silvu Maloviču za poslovilne besede ob odprtem grobu. Prisrčna zahvala zdravnikom in ostalemu osebju aseptike kirurške bolnice v Ljubljani za njihov trud, da bi mu ohranili življenje, še prav posebno pa se zahvaljujemo bolniški sestri Angelci Mihelič za vso skrb in nego ter lajšanje bolečin v težkih trenutkih njegove bolezni.

Žalujoča družina Škulj

PRODAM

Prodam motorno kolo znamke »Jawa« 150 ccm. Ogled ob nedeljah, Kočevje, Trg svobode 10.

* * *

Ugodno prodam enostanovanjsko hišo v Gorenji vasi št. 2, vseljivo takoj.

IZGUBLJENO

31. avgusta t. l., okrog 12. ure, sem na cesti od Kočevja proti Novemu mestu izgubil športno torbico z obleko. Poštenega najditelja naprošam, da najdene stvari vrne na upravo lista ali pa sporoči na naslov: Bartol Karol, DGP Grosuplje, gradbišče Velike Lašče.

PREKLIC

Preklicujeva besede o Kert Mariji z Rudnika v zvezi z birmo.

Zalar Marija, Šalka vas 43 in Marič Dušanka, Rudnik 23.

OPRAVIČILO

Podpisani Gorše Franc iz Dolenje vasi pri Ribnici se opravičujem Koširju Stanetu, šefu skladišča LIP Ribnica, za dejanje, ki sem ga storil proti njemu dne 3. avgusta 1960.

Gorše Franc

ČESTITKA

Dragemu sinu oz. bratu Marjanu Levstiku, ki služi vojaški rok v Puli, V. P. 6577/42, želijo za njegov praznik vse najboljše in mu kličejo še na mnoga leta: ata, mama, brata, sestre in sorodniki. Kolegom pa lep pozdrav.

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Matija Cetinski. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14 a, telefon uredništva in uprave 3-89. Naročnina je 500 din, polletna 250 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo 1000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-713 pri Komunalni banki Ljubljana, podružnica za Kočevje
1-265

OBVESTILO

Obveščamo vse odjemalce električne energije, da bo v nedeljo, 14. avgusta, od 7. do 15. ure zaradi nujnih vzdrževalnih del na električnih napravah prekinjena dobava električne energije na področju transformatorskih postaj Sodražica, Žimarice in na celotnem področju Loškega potoka, Čabra in Osilnice.

Odjemalce opozarjamo, naj ravnajo z napravami, kot da so pod napetostjo.

»ELEKTRO« KOČEVJE

4

IRENA

FRANCE TRAMPUS

Na zunaj se ni nič spremenilo. Menila sva se kot dotlej. A vedel sem, da se skriva za tem na videz mirnim življenjem neznansko trpljenje in borba med Irenino vdanostjo do staršev in njeno nastajajočo lastno osebnostjo. Ko sta se nekoč oče in mama pogovarjala, sem prisluhnil pogovoru. Šlo je za Ireninega očeta. Moj oče je pripovedoval, da je Irenin oče, ki je bil gestapovec, vodja emigrantske organizacije, ki dela proti naši državi. Več ni povedal.

Naša mladinska organizacija je pripravljala odhod v delovno brigado. Zbirali smo mladince in mladinke. Vodil sem sestanke, hodil na seje in to mi je vzelo precej časa. Ireno sem nekoč vprašal, če bi šla, pa mi je odgovorila, da bi jo doma nikoli ne pustili. Celo na izlete ji ne dovolijo. Toda tisto leto je šla Irena na majski izlet...

Šli smo v Vrata pod Triglavom. Hodili smo skupaj in veselo je bilo. Med potjo proti Mojstrani sva z Ireno zaostala za sošolci. Nad nama je sijalo toplo majsko sonce, ob cesti se je s šumenjem metala prek skal ledeno mrzla reka. Hodila sva skupaj in oba naenkrat obstala. Položil sem ji roke krog vratu. Nerodno sva se poljubila. Nič drugega, kot ta edini poljub je bil med nama. Potem sva šla brez besed naprej. Videl sem, da se trese. Meni pa je bilo neskončno lepo, sladko in svetlo. Ko smo se z vlakom vozili domov, sva sedela skupaj. Peli smo. Tistega izleta ne bom nikoli pozabil. Vedel sem da je bil to Irenin in moj prvi poljub.

Majski dnevi so bežali in bližal se je konec šolskega leta. Štel sem dneve in vsak večer odštel enega. Čez šest, pet dni se ne bova mogla z Ireno več videvati. Nje domači ne bodo pustili, jaz pa odidem v brigado. Minil je zadnji šolski dan, minila je zaključna proslava, v rokah smo imeli spričevala in se razhajali. Irena mi je ponudila roko.

»Če bi se potem ne mogla posloviti...« je rekla.

Stisnil sem ji desnico in jo prosil, naj se kdaj spomni name. Nasmehnila se je in prikimala. Bilo mi je hudo, da so skoraj za tri mesece minili najini pogovori, a bil sem srečen, da sem jo imel.

Izkazalo se je, da je bilo prav, da sva se takrat poslovila. Do odhoda v brigado sem jo lahko le nekajkrat pozdravil na cesti. Vedno se ji je mudilo. Vedel sem zakaj: mati in babica. Odšli smo in v brigadi se je začelo zame čisto drugačno življenje. Tja sem dobil njeno dopisnico, s katero mi je sporočila svoje prisrčne pozdrave. Jaz ji nisem smel odpisati. Vse njene prijateljice, ki bi ji lahko izročile moje pošto, so bile z nami v brigadi. Potem se ni več oglasila. Čakal sem, vsak dan sem komaj pričakal razdeljevanje pošte, a potem vselej razočaran odhajal. Izmišljal sem si vse mogoče razlage in jih potem spet zavračal. Z mislimi sem bil več doma kot v brigadi. Delal sem, kolikor sem mogel, da bi pregnal misel nanjo, vozil sem samokolnice, da sem postal močan in ves zagorel. V prostem času so se mi misli bolestno vračale k Ireni. Komaj sem čakal konca. Dober teden pred vrnitvijo domov sem dobil očetovo pismo. Sredi branja sem obstal in nisem mogel doumeti, kar je bralo oko: »Irena in njena mati sta nekje pri Mariboru zbežali v Avstrijo, kjer je njen oče. Drugega za sedaj ne vemo. Vidiš, da se pri takih ljudeh ne dá nič napraviti — to sem ti še jeseni dejal.« — Drugega oče o tem ni pisal.

Misli, ki so se mi pletle tiste zadnje dni v brigadi, nisem in jih ne bom nikoli nikomur zaupal. Ljudje bi se jim smejali. A zame so bile resne, žive in nujne. Od takrat so že minila dolga leta. Postal sem starejši in zrelejši, marsičemu, kar me je nekdaj prevzemalo, se danes nasmehnem in pravim: »Pač, mladost.« Mnogo sem videl, mislim, da življenje dobro poznam .O ljudeh sem dosti premišljeval in jih skušal razumeti. A v položaju, v kakršnem sem bil jaz tiste dni v brigadi, bi moral vsakdo obupavati.

(Se nadaljuje)

„DVAKRAT premisli, ENKRAT reci!"

Poravnalni svet v Loškem potoku dela povsem samostojno. Sestavljen je iz šestih članov in se trudi, da reši uspešno tekoče sporne zadeve. Letos so imeli že nekaj nad 15 razprav, od tega so jih uspešno rešili 75 %. Stranke, katerih sporov ne morejo uspešno rešiti, gredo navadno na sodišče.

Največ pritožb imajo zaradi žalitev, premoženjskih pravnih sporov, mej in podobno. Veliko sporov bi ljudje lahko z malo dobre volje rešili sami, vendar nočejo. Za vsako malenkost se zatekajo k Poravnalnemu svetu, ne da bi se zavedali, da s tem članom sveta kratijo čas. Navadno se po takih, večkrat tudi komičnih razpravah, ljudje poravnajo in so kmalu zopet dobri prijatelji... Vsega tega ne bi bilo, če bi malo bolj pazili na svoje besede ali pa bili po storjenem dejanju pripravljeni na medsebojni sporazum!

Zapisal sem si samo dva primera. Oba sta ekstremna, vendar bi se stranki lahko sporazumeli brez Poravnalnega sveta, če bi le bili ljudje nekoliko pravičnejši... Nekdo je prišel iz Amerike, kjer si je v dolgih letih težkega dela prihranil nekaj denarja. Jesen svojega življenja je hotel v miru preživeti doma pri ženi in otroku in uživati plodove svojega dolgotrajnega napornega dela. Hčerka se je poročila, k hiši pa je prišel zet, kateremu je tast zapisal vse premoženje, razen nekaj njivic, ki naj bi mu jih hčerin mož obdeloval. Zagotovil si je tudi nekatere preužitkarske pravice.

Vendar zet pogodbe ni izpolnjeval; ker pa je bil tast dosleden, sta se pričela prepirati. V družini je nastal pravi pekel. Zet je govoril ljudem, da pri tej družini sploh ne more živeti in je dolžil neko drugo žensko, ki je pri ženitvi posredovala, da ga je prodala za tisoč dinarjev. Zadeva se je zapletla in vsi skupaj so prišli pred sodišče, ki je naprosilo Poravnalni svet v Loškem potoku, naj poskuša doseči sporazum. Pri obravnavi je zet grobo napadal tasta, tako da so se še bolj sprli... Spora niso mogli rešiti. Stranki bosta vložili tožbo na sodišču...

Do spora ne bi prišlo, če bi bili ljudje malo bolj pravični in strpni. Žal, marsikomu manjkata ravno ti dve lastnosti...

Drugi primer ni nič manj zapleten, vendar je preprostejši, da, celo zelo komičen. Dva kmeta sta pri kozarcu dobre kapljice, ko sta že bila nekoliko »pod paro«, sklenila kupčijo. Prvi je prodajal vola, drugi ga je hotel kupiti. Udarila sta v roke in kupčija je bila sklenjena... Kmalu zatem pa se je prvi premislil in vola ni hotel prodati... Spor je bil tu... Prvi kmet je naprosil nekoga tretjega, da je ponoči odpeljal iz njegovega hleva vola in ga pustil v kupčevem hlevu. Zjutraj je »okradenec« tarnal po vasi, da so mu ukradli vola. Ker je to slučajno slišal tudi miličnik, je hitro napisal prijavo in tako je za primer zvedel tudi javni tožilec... Vola so kmalu našli pri kmetu, ki ga je nameraval kupiti... Poravnalni svet je kmalu dosegel sporazum. Oba prizadeta sta zopet največja prijatelja, člani Poravnalnega sveta pa so izgubili nekaj dragocenega časa — in se pri obravnavi od srca nasmejali...

To sta samo dva primera, ki pa podajata dovolj jasno sliko o tožarjenju in sporih med sosedi. Vsega tega ne bi bilo treba... Stranke se niti ne zavedajo, da z nepotrebnim prerekanjem sami sebi škodijo, članom Poravnalnega sveta pa jemljejo prosti čas. Naj samo še omenim, da je neka poravnava v Loškem potoku trajala tri ure, kar je za šest ljudi, ki so morali sedeti poleg, osemnajst izgubljenih ur... Vse kaže, da se ljudje še vedno prav ne zavedajo praktičnosti in pravilnosti starega ljudskega pregovora: »Dvakrat premisli in enkrat reci!«

Veliko medvedov

Medvedje so se v naših gozdovih precej zaredili. Naj pripomnimo, da se vedno bolj izpopolnjuje mreža stalno zalaganih mrhovišč, ki so dobro obiskana. Lovci menijo, da popolna zaščita medveda ni več potrebna. Če se bodo medvedje preveč razmnožili, bodo prizadevali škodo poljskim kulturam, posebno pa vinogradništvu.

Letovanje v Bohinju

15. julija sem se s tovarišem, ki nas uči esperanto, udeležila esperantskega seminarja v Bohinju. Seminar je trajal deset dni. Stanovali smo v šotorih, starejši esperantisti pa v turističnem domu. V vsakem šotoru sta bili dve deklici — esperantistki. Jaz sem stanovala z esperantistko iz Švice. Pogovarjali sva se samo v esperantskem jeziku, saj drugače se ne bi razumeli.

Stanovanje v šotorih je zelo prijetno, samo ob deževnih dnevih je bilo hladno, toda to nam ni vzelo veselja.

V nedeljo zvečer smo imeli taborni ogenj, ob katerem smo peli esperantske pesmi in plesali narodne plese. Organizirali smo tudi celodnevni izlet. Nekaj izletnikov je tekmovalo v orientacijskem teku k Triglavskim jezerom, drugi pa smo šli h koči na Komni. Po visokih strminah smo hodili nepretrgoma šest ur. Hoja je bila naporna in utrujeni smo bili, kar smo pa kmalu pozabili. Videli smo zopet nov svet — planine, pokrite s snegom, kjer je bilo veliko smučarjev.

V soboto, ko se je bližal konec seminarja, smo imeli mladi esperantisti tudi nastop. Peli smo, recitirali in prikazali nekaj prizorov. Zvečer pa je nastopil s petjem tudi esperantski zbor iz Ljubljane. Zapeli so več pesmi.

Na esperantskem seminarju so poleg Jugoslovanov sodelovali tudi esperantisti iz Francije, Švice, Nizozemske, Avstrije, Danske in Švedske.

V nedeljo ob 12. uri smo odpotovali domov. Naj še dodam, da mi bo esperantski tečaj, katerega sem se letos prvič udeležila, ostal vedno v lepem spominu. Mnogo sem se naučila. Omogočil mi je tudi dopisovanje z ljudmi drugih narodnosti.

Milena

Lovci, uničujte roparice!

V loviščih je še vedno preveč škodljivcev in roparic. Lisice so se močno razmnožile, zato bodo lovci morali zmanjšati njihovo število. Tudi pernatih roparjev je preveč. Volkovi so na srečo v zadnjih letih pri nas le prehodni gostje.

Posebno pozornost bo treba posvetiti divji mački, ki je postala že zelo redka. Zato bi bilo prav, da bi jo delno zaščitili.

Sprejem delavcev

LESNOINDUSTRIJSKO PODJETJE RIBNICA NA DOLENJSKEM

sprejme

v delo v obrat vezanih vrat večje število

KVALIFICIRANIH, POLKVALIFICIRANIH in NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV IN DELAVK.

V poštev pridejo tudi tisti, ki so že vložili prošnje in so jim bile negativno rešene.

Vsi interesenti naj čim prej pošljejo pismene prošnje na upravni odbor podjetja.

Osebni prejemki po tarifnem pravilniku podjetja.

LIP RIBNICA

OBISK V DOLU

Člani Društva šoferjev in avtomehanikov iz Kočevja so bili v nedeljo na obisku v Dolu v Poljanski dolini. Ob romantični Kolpi so se imeli zelo dobro. Prepričani smo, da so od tu odnesli najlepše vtise. Ko so se vračali v Kočevje, so se spotoma ustavili tudi v Predgradu.

NOVA LOVSKA KOČA NA DEBELEM VRHU

Lovska družina iz Predgrada je izročila svojemu namenu novo lovsko kočo na Debelem vrhu. Ob tej priliki se je tam zbralo večje število lovcev, ki so se dobro imeli. Za dobro razpoloženje je poskrbel tudi harmonikaš.

»Dobre stare gimnazije ne bo več«

Gospod in gospa Hladnikova sta zelo zaskrbljena zaradi nesrečne usode svoje edinke. Rada bi jo izšolala v dobrih starih meščanskih šolah. »Tam«, pravita, »smo se marsikaj navadili, te šole, se pravi, reformirane gimnazije, pa bodo kot enomesečni tečaji.«

Hladnikova sanjarita o starih časih, ko je gospod Hladnik kot mlad sodniški pripravnik prišel v domačo vas s poškrobanim ovratnikom in bambusovo palico. Vsi so ga občudovali in spoštovali, zato Hladnik tudi v novi družbeni ureditvi ni tovariš, ampak še vedno gospod.

Mnogo je še takih in podobnih Hladnikov, ki ne morejo razumeti, da je gimnazija, kakršna je bila do sedaj, zaostala za družbenim razvojem, ker je capljala po starih kolesnicah. Menim, da je ravno zaradi ohranjevanja klasičnih in utrjenih oblik v naših srednjih šolah, precej nezdravih pojavov med visokošolsko mladino. Ne smemo se čuditi, da maturant, ko se je vpisal na visoko šolo, ni vedel o družbenem samoupravljanju in drugih pridobitvah naše socialistične demokracije niti toliko kot delavec v katerikoli tovarni ali podjetju. Zato danes (čeprav to ne velja za vse), nimajo prave predstave o sodelovanju državljanov v raznih svetih, kakor tudi mnogokrat ne pojmujejo pravilno delavsko in družbeno upravljanje.

Kot dijak ni imel prilike, da bi se seznanil z osnovnimi družbenopolitičnimi inštituti socialistične demokracije. Pouk se je razvijal po starih smernicah. Zgodovina je bila n. pr. samo gmota raznih dogodkov, letnic in imen, niso jo pa podajali v smislu dialektičnega materializma, to je, da bi se poudarjala vzročna zveza med razvojem družbe in zgodovinskimi dogodki. Študent, ki je pozneje študiral sociologijo, je bil popolnoma razočaran nad svojim znanjem zgodovine. Uvidel je, da so vsa zgodovinska dogajanja pogojena v razvoju družbe, ne pa da je prepuščeno stihiji, kot misli dijak, ko se nauči kopico raznih podatkov.

Zgrešeno mislijo tisti, ki skušajo reformirati šolo samo oblikovno, spremeniti samo statut, razne administrativne ukrepe, kot na primer spremeniti obliko mature v obliko šolskih nalog itd. Samo formalna reforma sploh ni reforma, ki praktično nima nobenega pomena. Začeti je treba pri vsebini. Na gimnaziji je treba uvesti predmet sociologijo, seveda v dojemljivi obliki. Danes se poudarja, da je sociologija tista panoga, s katero mora biti seznanjen vsak intelektualec. Prav v ta namen bo začela delovati samostojna katedra na filozofski fakulteti, kjer se bodo študentje posvetili samo študiju sociologije. Študentje sami pa so zahtevali, da se sociologija predava tudi na tehniki.

Profesorji na gimnaziji bodo morali spoznati, da je bolj potrebno, da je dijak seznanjen z družbenim razvojem, kot pa da se uči na pamet formulo nitroglicerina, ki jo bo v enem mesecu pozabil.

Gimnazija naj da družbi zavedne in sposobne ljudi, intelektualce, ki se bodo čutili kot popolnoma enakopraven del delovnega ljudstva. Vzgoji naj jih v zavestne ustvarjalce in ne le v pritiklino stroja ali upravnega aparata.

Ribniški jamarji gradijo

Ribniški jamarji so pričeli pri Francetovi jami graditi kočo. Temelji so že izkopani, kmalu pa bodo začeli tudi betonirati. Zgradili bodo tudi vodnjak s precejšnjo kapaciteto. Jamarjem so obljubili pomoč in nekateri tudi že dali, tako podjetja in privatniki in sicer v lesu in denarju. Nova koča naj bi bila v grobem stanju zgrajena predvidoma še letos. Člani Društva jamarjev sodelujejo s prostovoljnim delom, nekateri pa bodo prispevali v denarju.

Znak ribniških jamarjev

V jamarski koči bo 20 ležišč. Koča bo imela večjo sobo, kuhinjo in shrambo za jamarsko orodje. Koča bo sodobno urejena in bo prva jamarska koča v Sloveniji. Vsekakor bo z novo kočo omogočen nadaljnji razvoj turizma v Ribniški dolini. Turističnima domovoma na Travni gori in Grmadi ter lovskim kočam se bo pridružila še jamarska koča. Le-ta bo predstavljala bazo za razvoj jamarskega turizma.

Okolica Francetove jame je zelo lepa. Ribniški jamarji bodo predlagali Občinskemu ljudskemu odboru, naj sprejme odlok, da se okolica jame zaščiti kot ljudski park. Koča pri Francetovi jami bo služila za izhodiščno točko jamarjev za raziskavo jam na predelu Male gore. Razumljivo je, da bo na uslugo vsem ljubiteljem jam in narave. Pri Francetovi jami so redni obiski vsako prvo nedeljo v mesecu, po želji turistov pa tudi ob drugih dnevih. Predhodno naj se oglasijo v trgovini »Železnina« v Ribnici.

Pa še nekaj besed o delu ribniških jamarjev v jesenski sezoni. V načrtu je republiška akcija jamarjev za raziskavo jame pri Tobakovi hruški. Doslej so prišli že v globino 65 metrov (najgloblje je prišel predsednik ribniške podružnice jamarjev, Franc Škrabec). To bo verjetno najgloblje brezno na Dolenjskem. V septembru bodo tudi nadaljevali z raziskavo Tentere pri Žlebiču. Tudi to bo republiška akcija jamarjev. Doslej so po rovu prišli v 60 m dolgo dvorano.

KARLOVICA

V Karlovici pri Velikih Laščah bo priredila v nedeljo, 14. avgusta, tamkajšnja invalidska organizacija vrtno veselico s srečolovom. Dobiček veselice je namenjen za nabavo društvenega prapora. Invalidska organizacija vabi na veselico Karlovčane in prebivalce iz bližnje in daljnje okolice.

VINICE

Gasilsko društvo Vinice-Zapotok pri Sodražici bo priredilo v nedeljo, 14. avg., vrtno veselico. Z izkupičkom bodo nakupili potrebno gasilsko orodje. Prireditelji vabijo na svojo veselico gasilce iz sosednjih gasilskih društev in ostale prebivalce.

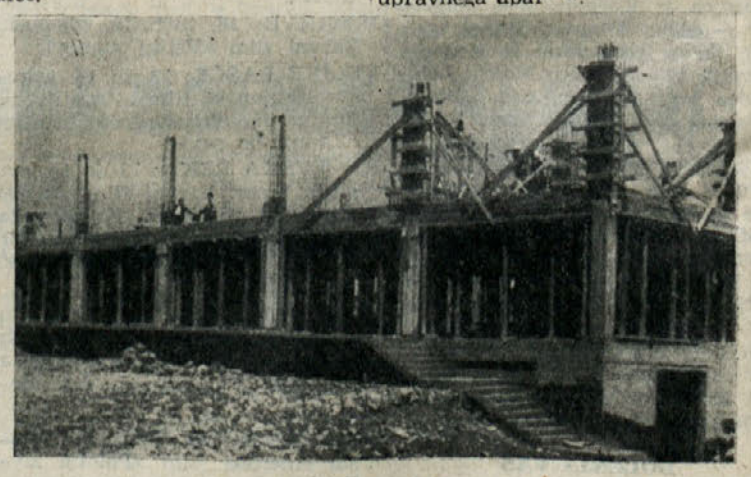

Fotografija nam prikazuje gradnjo novega skladišča »Trgoprometa« Kočevje. Skladišče gradijo ob železniški progi v bližini Rudnika in bo letošnjo jesen zgrajeno. Gradnja bo stala okrog 50 milijonov dinarjev (Foto Božič)

Za smeh in dobro voljo

— TRGOVSKA

Stranka: »Kako to, da se vedno zmotite v svojo korist in nikdar v škodo?«

Trgovec: »Toliko pa menda že znam računati!«

— S PORAVNALNEGA SVETA

»Torej sta oba za to, da skleneta poravnavo.«

»Ne,« pravi tožitelj, »če se tukaj poravnam, me čaka doma še hujša obravnava — pred ženo!«

— PROTEST

»Ko sem prvič ukradel steklenico žganja, sem dobil pet dni zapora in zdaj, ko gre spet samo za eno steklenico »kačje sline«, ste mi prisodili dvakrat toliko. Ali razumete, to je vendar navijanje cen!«

— NEDOLŽEN

»Obtoženi, spet ste nekomu vrgli steklenico v glavo! Tudi to je zakrivil alkohol!«

»Vidite, tovariš sodnik, tudi jaz sem prepričan, da sem nedolžen!«

ZLOČINCI

10 posebne vrste

Eden zdravnikov v letalstvu, dr. von Sirany na Dunaju, je opravljal stalne poskuse na ljudeh ob uporabi morske vode po Berkovi metodi. Ti poskusi so pokazali, da uporaba berkalita izziva drisko... Prof. Eppinger in prof. Heubner sta zahtevala, da je treba Berkovo metodo razviti do meja praktične uporabe.

Poskusi so zajemali: osebe, ki bodo pile morsko vodo, preparirano po berk-metodi; osebe, ki bodo pile navadno pitno vodo; osebe, ki sploh ne bodo dobivale vode, in osebe, ki bodo dobivale 4 dcl pitne vode za 4 ljudi v 4 dneh.

Med poskusi so dobivale vse osebe le najnujnejšo hrano. Poskusi so trajali najmanj 6 dni. Poleg teh proučevanj je bila napravljena še druga serija poskusov, in sicer na tale način: Ljudje so dobivali morsko vodo in berkalit ter običajne porcije mornariške hrane. Poskusi so trajali 12 dni. Ker je lahko nastopila pri poskusnih osebah stalna slabost, pa tudi smrt, je izdal dovoljenje zanje državni voditelj SS.«

O teh poskusih ni širšega poročila, toda nekaj prič — prejšnjih zapornikov — je potrdilo, da so bili ti poskusi v resnici opravljeni.

V svoji izjavi je Ignaz Bauer, potem ko je bil zaprisežen, med drugim dejal: »Med znaki lakote in žeje, ki so bili očividni tudi za navadnega državljana, so se najbolj kazali: nervoza, blodnje, ki so v nekaterih primerih prehajale v blaznost (tiste v deliriju smo privezali za postelje). Nekateri so bili apatični in so izgubljali zavest. Pogosto so se kazali znaki srčnih težav.

Pacienti so posebno trpeli zaradi hude lakote in strašne žeje, ki je postajala še strašnejša zaradi pitja morske vode...«

Fritz Fillwein, ki je delal kot bolničar v poskusni postaji, je izjavil:

»Sami poskusi so bili opravljeni takole: prve tri dni so dobivale poskusne osebe pomožno mornariško hrano, ki je vsebovala tablete kokakole, nekaj dextroze, nekaj koščkov prepečenca (okoli 10—12 zelo majhnih koščkov). Poleg tega so od prvega do zadnjega dne dobivale poskusne osebe štiri- do petkrat na dan slano vodo, skupaj več kot pol litra. 44 oseb je bilo razdeljenih v pet ali šest skupin. Dve skupini sta dobivali čisto morsko vodo, drugi dve morsko vodo ob dodatku solne raztopine, ostale skupine pa so dobivale destilirano morsko vodo brez dodatka. Vsak dan smo imeli pri teh poskusnih osebah krvne preiskave. Pri nekaterih pacientih je nastopila slabost in še posebej žeja v takem obsegu, da že po nekaj dneh niso mogli vstati iz postelje. Pogosto se je dogajalo, da so ti pacienti pili iz umazanih bolniških posod ali pa so na skrivaj jemali vodo iz posode, ki je bila polna za primer napadov iz zraka. Te posode so bile v preddverju. Nekateri pacienti so dobesedno lizali vodo, ki je bila polita ob pranju po podu. Vsak dan sem tehtal ljudi, ki so sodelovali pri poskusih, in ugotovil, da shujšajo dnevno za 1 kilogram.

Ljudem, določenim za te poskuse, so obljubili na poskusih boljšo hrano. Toda to hrano je dobila le prva skupina. Vsi ostali so po končanih poskusih dobili le pitno vodo in posneto mleko, drugi ali tretji dan pa so spet dobili običajno taboriščno hrano...«

Ti poskusi z morsko vodo so bili opravljeni na jesen 1944. leta, se pravi proti koncu vojne. Pomenijo pa zaključek poskusov, ki jih je predlagalo in začelo letalstvo ob navdušeni podpori glavnih voditeljev SS.

POSKUSI S TIFUSOM IN NALEZLJIVO ZLATENICO

Poskusi s tifusom na ljudeh so bili med vojno opravljeni najmanj na dveh krajih: v koncentracijskem taborišču Buchenwald in v koncentracijskem taborišču Netzweiler (Struthof).

Podatki o tifusnih poskusih v Buchenwaldu se kažejo v glavnem iz taboriščnega dnevnika, ki ga je vodil kapetan SS Ding-Schuller — ta je delal v taborišču, pa tudi iz pričevanja raznih evropskih učenjakov, ki so bili zaprti v Buchenwaldu. V prvi vrsti je to dr. Eugen Kogon, ki je bil zaslišan kot priča obtožbe in kateremu je uspelo rešiti dnevnik. Med poskusi je bil dr. Kogon taboriščni uradnik pri dr. Ding-Schullerju. »Selekcija za tifusna in virusna raziskovanja« v Buchenwaldu je bila del berlinskega Instituta za higieno Waffen SS; njegov vodja pa je bil obtoženi polkovnik SS, Mrugowsky.

29. septembra 1944 je dr. Ding poslal v Berlin rokopis svoje študije »Tretiranje tifusa z derivati akridina«. Članek je objavil časopis za higieno in nalezljive bolezni, v katerem je dr. Ding že poprej objavil nekaj prispevkov. V omenjeni študiji je govora o delovanju dveh novih preparatov I. G. Farben Industrie (Höchst) — zrnatem akridinu in rutenolu. (Oboje je dal dr. Dingu osebno profesor Lautenschläger — Op. pisca: Le-ta je bil eden izmed glavnih obtoženih v procesu proti uslužbencem I. G. Farben. Obtožnica ga je oprostila!).

Ding v svoji študiji med drugim piše:

»Aprila in maja 1943. je bilo 39 oseb inficiranih s tifusom in poslanih na proučevanje v klinični oddelek Sekcije za tifusna in virusna raziskovanja Instituta za higieno Waffen SS. Klinično stanje te epidemije, ki se je kazala na centralnem živčnem sistemu, cirkulaciji in exanthemah, je bilo najvestneje opazovano in se ujema s smrtnimi primeri, ki so bili ugotovljeni v več kot 50 primerov. Točni karantenski ukrepi so omogočili ,da se je ugotovil v vrsti primerov začetek infekcije, to je posebno pomembno pri določanju inkubacijske dobe... pa tudi kdaj je treba začeti s specialnim zdravljenjem. V takšnih primerih je moč opraviti priprave v najbolj začetnem stadiu.«

Dalje beremo v tej študiji: »Od 15 pacientov jih je 8 bljuvalo 7-krat, ko so prejeli rutenol. Smrtnost je bila izredno visoka. Med prenašanjem zdravila in smrtnostjo se ni pokazal nikakršen odnos: štirje pacienti so dobro prenašali rutenol, tudi trije drugi so ga dobro prenašali, nato pa umrli... Od osem pacientov, ki so bljuvali, potem ko so prejeli rutenol, so trije ozdraveli, ostalih pet pa je umrlo.